

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА: АСПЕКТИ ТА ПРАКТИКИ

DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2023-2-07>

УДК 340.01 : 353.1:352

Солових Віталій Павлович,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки
факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

e-mail: vpsovolikh@karazin.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9324-831X>

СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Анотація. Стаття підготовлена в межах виконання грантового проекту № 2022.01/0144 «Впровадження концепції «Громадська участь 2.0» для відбудови міста Харкова у воєнний та повоєнний періоди», що фінансується Національним фондом досліджень України. Цифровізація суспільства значно впливає на всі сфери життя, включаючи систему публічного управління. Впровадження цифрових інструментів та платформ трансформує способи взаємодії влади та громади, роблячи їх більш відкритими, прозорими, інтерактивними та підзвітними. У статті досліджено специфічні особливості взаємодії влади та громади в умовах цифровізації системи публічного управління. Розроблено типологію моделей взаємодії влади та громади в цифровому середовищі. Виявлено та обґрунтовано переваги та виклики, пов'язані з цифровізацією взаємодії влади та громади. Розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення взаємодії влади та громади в умовах цифровізації. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення системи публічного управління, підвищення рівня участі громадян у прийнятті рішень, збільшення прозорості та підзвітності влади, розвитку електронної демократії.

Ключові слова: цифровізація, система публічного управління, взаємодія влади та громади, електронна демократія, відкриті дані, електронні петиції, онлайн-консультації, бюджет участі, краудсорсинг.

Актуальність дослідження. Цифрові технології змінюють способи, якими влада взаємодіє з громадськістю у сфері публічного управління. Актуальність специфіки цієї взаємодії в умовах цифровізації полягає у здатності влади ефективно використовувати цифрові ресурси для покращення відкритості, доступності та ефективності своєї діяльності. Це означає не лише забезпечення онлайн-доступу до послуг та інформації, а й активне залучення

Як цитувати: Солових В. П. Специфіка взаємодії влади та громади в умовах цифровізації системи публічного управління. *Актуальні проблеми державного управління*. 2023. № 2 (63). С. 99–110. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2023-2-07>

In cites: Solovykh, V.P. (2023). Specifics of interaction between authorities and community in the conditions of digitalization of a public administration system. *Pressing Problems of Public Administration*, 2 (63), 99–110. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2023-2-07> [in Ukrainian].

© Солових В. П., 2023

 This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

ISSN 1684-8489. *Pressing Problems of Public Administration*, 2023, № 2 (63)

99

громадськості до процесів управління, врахування їхніх думок, запитань та пропозицій через цифрові механізми консультацій, громадські форуми, петиції та інші онлайн-інструменти. Додатково, цифрові технології створюють можливості для підвищення рівня прозорості владних структур через розміщення відкритих даних та їх доступність для громадськості. Вони дозволяють збільшити ефективність управління та залучення громадян до розробки та впровадження стратегій розвитку міст та регіонів. Однак, важливо врахувати не лише переваги цифровізації, а й виклики, зокрема, забезпечення кібербезпеки та захисту особистих даних у контексті цифрового взаємодії влади та громади. Зрозуміння та вирішення цих аспектів є критичними для забезпечення довіри громадськості до владних органів, розбудови ефективних інструментів співпраці між владою та громадськістю, а також для створення більш транспарентної, відкритої та відповідальної системи публічного управління.

Постановка проблеми і виокремлення невирішених питань.

Сучасне інформаційне суспільство вносить суттєві трансформації у функціонування системи публічного управління. У діяльності останньої спостерігається низка якісних трансформацій. По-перше, швидкість змін, що відбувається у сучасному суспільстві висуває перед системою публічного управління вимогу швидкого реагування на виклики, що виникають. По-друге, швидкий розвиток і розповсюдження сучасних інформаційних технологій призводить до можливості участі майже кожного громадянина у процесі формування, реалізації та оцінки політики органів публічної влади через соціальні мережі, веб-сайти та спеціалізовані програми. По-третє, до системи публічного управління висуваються нові технологічні вимоги, що пов'язані із цифровізацією процесу управління. По-четверте, сучасні інформаційні технології породжують новий вид взаємодії влади та громади – віртуальний, який включає технології WEB 2.0, а у деяких випадках і технології, які формують основу Web 3.0 (напр., блокчейн і інтернет речей). Тому питанням цифровізації публічного управління та взаємодії з громадою присвячені роботи багатьох сучасних дослідників. Так, у працях науковців О. Берназюка, І. Дунаєва, В. Куйбіди, О. Карпенка, А. Кудя, В. Наместніка, О. Орлова, М. Павлова, О. Савченко та ін. досліджуються питання сутності цифрового врядування та визначається базовий категорійний апарат цього явища в Україні. У роботах В. Щербака, О. Скорика, Н. Рябокonia, І. Малого, М. Цедика та інших досліджуються особливості цифровізації публічного управління та компаритивістські аспекти діджиталізації публічного управління через систематизацію індексів цифровізації. Проте, поза увагою залишаються цифровізація процесів взаємодії влади та громади в умовах сучасного швидкоплинного, нестабільного, а іноді і агресивного середовища. Тому **метою статті** є з'ясувати специфіку взаємодії влади та громади в умовах цифровізації системи публічного управління.

Використана методологія. Цифровізація суспільства значно впливає на всі сфери життя, включаючи систему публічного управління. Впровадження цифрових інструментів та платформ трансформуює способи взаємодії влади та громади, роблячи їх більш відкритими, прозорими, інтерактивними та підзвітними. Цифровізація системи публічного управління веде до суттєвих змін у специфіці взаємодії влади та громади, що робить цю взаємодію більш ефективною, багатогранною та синергетичною.

Широке розповсюдження сучасних цифрових технологій у сфері взаємодії влади та громади призводить до певних трансформацій у цій взаємодії. По-перше, відбувається розширення каналів комунікації – цифрові платформи та інструменти (електронні петиції, онлайн-консультації, мобільні додатки) дають можливість громадянам легко та зручно контактувати з владою, ділитися своїми думками та пропозиціями. По-друге, відбувається підвищення прозорості та підзвітності влади. Так, відкриті дані та електронна звітність роблять діяльність влади більш доступною для громадського контролю, що веде до кращого розуміння та довіри з боку громадян. По-третє, відбувається збільшення участі громадян через створення інтерактивних онлайн-інструментів (наприклад: бюджет участі, краудсорсинг тощо) дають громадянам більше можливостей для впливу на прийняття рішень, що веде до більш демократичного та інклюзивного суспільства. По-четверте, цифрові технології дають можливість для створення нових форм демократичного участі, таких як онлайн-голосування, електронні референдуми, віртуальні громадські слухання.

У результаті підготовки цієї статті передбачається на основі аналізу існуючих форм взаємодії влади та громади визначити ключові фактори, що впливають на специфіку взаємодії влади та громади в умовах цифровізації, визначити основні моделі взаємодії влади та громади в цифровому середовищі, виявити переваги та виклики, що пов'язані з цифровізацією взаємодії влади та громади. При цьому для подальших досліджень залишаємо розгляд закордонного досвіду взаємодії влади та громади в умовах цифровізації суспільства.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах система публічного управління знаходиться під впливом особливості сучасного інформаційного суспільства. Нові вимоги до неї продиктовані тим, що зміни, які відбуваються у сучасному світі відбуваються дуже швидко, а класична модель публічного управління, що заснована на бюрократичних процедурах, не встигає реагувати на ці зміни. І як результат, замість керуючого елементу суспільної системи, перетворюється у гальмуючий елемент розвитку. За цих умов, залучення громади до управління та відповідна ефективна форма співпраці стає важливим елементом системи публічного управління.

Сучасні інформаційні технології продукують більш ефективні форми цієї взаємодії. Проте, для їхнього ефективного застосування необхідно спочатку розглянути сучасні форми взаємодії влади та громади. Умовно цю взаємодію можна розподілити на напрямки:

1) залучення громадськості до підготовки, реалізації та оцінки політики органів влади через цифрові технології;

2) надання управлінських послуг з використанням сучасних цифрових технологій;

3) інформування громади через сучасні цифрові технологія.

Громадянськість – це здатність громадян брати на себе відповідальність за своє життя і життя суспільства. Вона передбачає знання своїх прав і обов'язків, а також вміння використовувати ці знання для активного впливу на суспільні процеси. Механізмом реалізації громадянськості є громадська участь. Громадська участь – це діяльність громадян, спрямована на створення більш справедливого і благополучного суспільства. Вона може проявлятися в різних формах, залежно від інтересів і можливостей громадян. Реалізація громадської участі відбувається, як правило, через громадські організації.

Громадські організації – це масові об'єднання громадян, що виникають за їх ініціативою для реалізації довгострокових цілей, мають свій статут і характеризуються більш-менш чіткою структурою. Найбільш поширеними різновидами громадських організацій у сучасному світі є організації, створені для задоволення інтересів різних груп громадян. До них відносяться: професійні спілки, що представляють інтереси працівників; жіночі організації, що

Разом з організованою громадською діяльністю, яка здійснюється в рамках громадських організацій, існує також неформальна громадська діяльність, яка здійснюється групами інтересів. Ця діяльність може бути спрямована на захист конкретних інтересів, наприклад, захист навколишнього середовища, прав людини або соціальних реформ. Вона може бути як публічною, так і не-публічною.

Громадські об'єднання є своєрідним мостом між політиками і громадянським суспільством. Вони сприяють взаємодії між громадянами та владою, допомагають громадянам висловлювати свої інтереси та впливати на суспільні процеси. Стабілізуюча інтегративна роль громадських об'єднань полягає в тому, що вони допомагають: захищати права та інтереси громадян; сприяти розвитку громадянського суспільства; формувати демократичні цінності в суспільстві; зміцнювати соціальну згуртованість суспільства.

Підтримка громадянського суспільства є важливим принципом демократичного суспільства. Це було задекларовано на багатьох міжнародних зустрічах, зокрема на Урядовій зустрічі «До спільноти демократій» у Варшаві 2000 року, де 106 країн, у тому числі Україна, підписали декларацію про підтримку громадянського суспільства. Цілі Розвитку Тисячоліття, прийняті на Саміті Тисячоліття ООН 2000 року, також передбачають розвиток громадянського суспільства. Цей принцип знайшов своє відображення в міжнародній ініціативі «Партнерство «Відкритий Уряд», заснованій вісьмома країнами ще у 2011 році. Україна приєдналася до цієї ініціативи у 2017 році [13], і це зобов'язало Україну підвищити рівень відкритості та прозорості діяльності державних органів, підтримати залучення інститутів громадянського суспільства до формування публічної політики та впровадити високі стандарти професійної чесності в державному управлінні. У цілому, світ рухається до відкритості і прозорості публічної політики за сприянням активної участі громадян та їх об'єднань. Україна не може стояти осторонь цих процесів. Нова форма суспільної організації потребує нових підходів, форм і методів її діяльності.

Серйозні виклики для діалогу між представниками державної влади та громадськими організаціями в Україні виникли внаслідок глибоких суспільно-політичних потрясінь 2013–2014 років. У деяких випадках діалог був фактично зведений нанівець, а довіра між сторонами досягла критичної межі.

Це сталося через політичну і правову дисфункцію, яка виникла внаслідок деструктивної діяльності посадових осіб державних інституцій. Вони були політично та юридично безвідповідальними і безкарними за вчинення серйозних порушень прав і свобод громадян. Це призвело до того, що політичні та суспільні події швидко перейшли у позаправову площину.

Значну роль зіграла також закритість системи прийняття політичних рішень, яка визначає життя суспільства та держави. Громадськість була відсторонена від цього процесу, що призвело до ризику прийняття неправильних рішень та їх небезпечних наслідків. На думку українських експертів Національного інституту стратегічних досліджень, свідоме відсування громадського

сектору від важелів впливу на прийняття рішень є вкрай небезпечним. Воно призводить до спроб вирішення проблемних питань та конфліктів за правовими межами [10, с. 27–28]. Щоб забезпечити взаємодію між державною владою та громадськістю, необхідно провести суттєві реформи в політико-правовій системі. Держава повинна стати більш відповідальною перед громадянами, а система прийняття політичних рішень повинна стати більш відкритою та прозорою. Громадськість повинна мати реальний вплив на прийняття рішень, які стосуються її життя.

Нормативні документи України передбачають широкий спектр форм участі громадян у формуванні публічної політики. Вони включають як формальні, так і неформальні форми, а також форми, які передбачають безпосередню участь громадян у процесі прийняття рішень, і форми, які спрямовані на інформування та консультування громадян. До типових, формальних форм участі громадян у формуванні публічної політики належать:

- громадські ради – дорадчі органи, які створюються при органах державної влади та місцевого самоврядування для сприяння участі громадян у їх діяльності;

- громадські слухання – заходи, які проводяться органами державної влади та місцевого самоврядування для отримання від громадян пропозицій та зауважень щодо проектів нормативно-правових актів, програм і планів;

- громадські ініціативи – форми участі громадян у формуванні публічної політики, які передбачають право громадян ініціювати прийняття нормативно-правових актів, програм і планів.

До неформальних форм участі громадян у формуванні публічної політики належать:

- консультації – заходи, які проводяться органами державної влади та місцевого самоврядування для отримання від громадян пропозицій та зауважень щодо проектів нормативно-правових актів, програм і планів;

- круглі столи – заходи, які проводяться для обговорення актуальних проблем і пошуку шляхів їх вирішення;

- опитування громадської думки – метод збору інформації про думку громадян з певних питань;

- організація громади – створення громадських організацій, які об'єднують громадян за спільними інтересами;

- соціальний моніторинг – систематичне спостереження за станом і розвитком суспільства;

- створення коаліцій – об'єднання громадських організацій для спільної діяльності.

Важливою умовою ефективної участі громадян у формуванні публічної політики є забезпечення доступу громадян до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Це передбачає право громадян отримувати інформацію про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, а також право брати участь у обговоренні проектів нормативно-правових актів, програм і планів.

З метою забезпечення доступу громадян до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні діють такі нормативно-правові акти: Закон України «Про інформацію»; Закон України «Про доступ до публічної інформації»; Закон України «Про безоплатну правову допомогу».

Важливим напрямом розвитку участі громадян у формуванні публічної політики є сприяння розвитку громадянського суспільства. Громадянське суспільство – це сукупність недержавних структур, які діють незалежно від держави і сприяють її розвитку. Громадські організації відіграють важливу роль у формуванні громадської думки, захисті прав і свобод громадян, а також у сприянні розвитку соціальної справедливості. Для сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні діють такі нормативно-правові акти: Закон України «Про об'єднання громадян», Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації», Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації»

Участь громадян у формуванні публічної політики є важливою складовою демократичного суспільства. Вона дозволяє громадянам висловити свої інтереси та запити, а також сприяє підвищенню прозорості та ефективності публічної політики. Ухвалення управлінських рішень із залученням громадян належить до групових методів політики. Групові методи політики – це методи, при яких рішення приймаються не однією особою, а групою людей.

Групові методи політики мають низку переваг. Зокрема, вони дозволяють:

- врахувати більший обсяг знань та інформації. Група людей може обговорити проблему з різних сторін і прислухатись до різних точок зору;
- розробити більшу кількість альтернатив рішень. Група людей може генерувати більшу кількість ідей, ніж одна особа;
- донести рішення до всіх зацікавлених сторін. Групове ухвалення рішень дозволяє залучити до процесу прийняття рішення всіх, хто буде за нього відповідати;
- збільшити довіру до влади. Громадська участь у формуванні публічної політики сприяє підвищенню довіри громадян до влади.

Ухвалення управлінських рішень із залученням громадян має важливе значення для розвитку демократичного суспільства. Воно дозволяє:

- забезпечити більшу прозорість та підзвітність влади. Громадська участь у формуванні публічної політики дозволяє громадянам стежити за процесом прийняття рішень і контролювати діяльність влади;
- захищати права та інтереси громадян. Громадська участь у формуванні публічної політики дозволяє враховувати інтереси всіх громадян, а не лише вузьких груп;
- сприяти розвитку громадянського суспільства. Громадська участь у формуванні публічної політики сприяє розвитку громадянського суспільства, яке є основою демократичного суспільства.

Забезпечення ефективної участі громадян у формуванні публічної політики є важливим завданням для розвитку демократичного суспільства в Україні.

Форми роботи з громадянами формально поділяються на безпосередні (публічне громадське обговорення) та опосередковані (вивчення громадської думки). Згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку залучення громадян до формування та реалізації публічної політики» від 6.01.2010 р. № 10 публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення:

- громадських слухань;
- зустрічей із громадськістю;

- конференцій, семінарів, форумів, «круглих столів», зборів, громадських приймальень;
- теле- або радіодебатів, дискусій, діалогів, інтерв'ю та інших передач теле- і радіомовлення;
- інтернет-конференцій, електронних консультацій;
- телефонних «гарячих ліній», інтерактивного спілкування в інших сучасних формах [9].

Окремо варто згадати єдиний веб-портал органів виконавчої влади «Урядовий портал», який містить систематизовану інформацію про діяльність органів влади, звернення та запити громадян, громадське обговорення проєктів нормативно-правових актів тощо. Ефективну діяльність такого роду ресурсів можна вважати значним кроком на шляху до повноцінного електронного урядування, про необхідність запровадження якого говорять усі провідні українські партії [11].

Формальне унормування методів взаємодії з громадськістю не гарантує їх ефективного використання. Так, практика громадських слухань як механізму залучення до обговорення суспільних проблем широкого кола громадськості часто є формальною або здійснюється лише у випадках, коли питання, що розглядається, викликає широкий резонанс. Цей стан справ є наслідком кількох факторів. По-перше, технологічний процес ухвалення рішень за допомогою проведення громадських слухань недосконалий. Більшість статутів територіальних громад або положень про проведення слухань не містять чіткого визначення механізму впровадження в життя результатів громадських слухань. По-друге, проведення громадських слухань може ускладнюватися низьким рівнем поінформованості населення та недостатньою матеріально-технічною базою. По-третє, ключовою проблемою є низька громадянська активність. Громадськість часто не має можливості проконтролювати виконання ухвалених рішень.

Окремо варто відзначити використання громадських слухань у політичних цілях. Зазвичай партійні організації вдаються до цього напередодні місцевих виборів для дискредитації конкурентів або власного позиціонування на тлі проблеми, яку виборці вважають важливою й актуальною. Громадські слухання – це досить ефективна технологія електоральної мобілізації, але її непродумане й безвідповідальне застосування може дати зворотний ефект. Виборці можуть розчаруватися у власних можливостях впливу на владу і перестати вірити політикам і владі в цілому.

Поширеними формами участі громадян у виробленні та реалізації рішень на місцевому рівні є збори громадян, місцеві ініціативи та діяльність органів самоорганізації населення. Ці форми участі мають ряд переваг, зокрема:

- вони дозволяють громадянам безпосередньо висловити свою думку щодо важливих питань, що стосуються їхнього життя;
- вони сприяють підвищенню прозорості та підзвітності місцевої влади;
- вони можуть сприяти вирішенню місцевих проблем.

Попри свій начебто невеликий масштаб, ці форми участі можуть ефективно використовуватись у політичних кампаніях різного рівня, навіть національного. Це можливо у разі, коли певна знакова тема артикулюється локальними громадами у різних регіонах країни. Так, наприклад, місцеві екологічні ініціативи можуть бути використані для поширення інформації про

важливість охорони навколишнього середовища та для мобілізації громадської підтримки для прийняття відповідних рішень на національному рівні. Або, наприклад, місцеві ініціативи щодо розвитку малого бізнесу можуть бути використані для формування позитивного ставлення до підприємництва та для створення сприятливого середовища для розвитку бізнесу на національному рівні. Таким чином, місцеві форми участі громадян можуть бути ефективним інструментом для впливу на державну політику. Для того, щоб вони були максимально ефективними, необхідно забезпечити їхню належну підтримку з боку місцевої влади та громадянського суспільства.

Ефективним інструментом впливу громадськості на ухвалення управлінських рішень є спеціальні дорадчі органи громадського контролю при органах виконавчої влади (громадські ради). Створення громадських рад в Україні було передбачене постановою Кабінету Міністрів «Про додаткові заходи щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації публічної політики» від 26.11.2009 р. № 1302, Загальне положення про громадські ради при органах виконавчої влади [10]. Зараз діяльність громадських рад регулюється Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації публічної політики, прийнятим у 2010 р. Згідно із цим документом громадська рада є постійно діючим колегіальним виборним консультативно-дорадчим органом, що діє з метою забезпечення участі громадян і їх об'єднань в управлінні державними справами, здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади, налагодження ефективної взаємодії таких органів із громадськістю, врахування громадської думки під час формування та реалізації публічної політики.

Електронні консультації та «гарячі» телефонні лінії є ефективними формами налагодження двостороннього зв'язку із громадськістю при виробленні та реалізації публічної політики. Вони доступні для громадян у будь-який час і з будь-якого місця, що сприяє їхній залученню до процесу прийняття державних рішень.

Сучасні технології дозволяють оперативно отримувати зворотний зв'язок від громадян, а також гарантувати анонімність, що сприяє підвищенню довіри до влади. Крім того, використання таких форм двостороннього зв'язку потребує значно менших матеріальних витрат і організаційних заходів.

Для забезпечення участі громадян у формуванні публічної політики влада повинна створювати відкрите і спрямоване на розвиток інформаційного суспільства. Це передбачає забезпечення вільного доступу громадян до інформації та знання, а також сприяння їхньому обміну.

Як зазначається у [1], «трансформацію діяльності органів публічної влади під впливом цифрової реальності можна розглядати за такими напрямками.

1) Представники структур державної влади активно використовують у своїй діяльності цифрові можливості інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), внаслідок чого підвищується ефективність роботи. Це дозволяє зробити дані щодо діяльності зазначених структур відкритими та прозорими.

2) Створюються більш ефективні форми зворотного зв'язку між структурами публічної влади та громадянським суспільством (можливість налагодження зворотного зв'язку з громадянами, інститутами громадянського суспільства на сайтах державних структур; формування спеціальних майданчиків з метою налагодження оперативного зв'язку державних структур з грома-

дянським суспільством), які значно збільшують доступність, оперативність. Тобто кожний бажаючий може залишити свій коментар, поставити питання, написати звернення.

3) Формуються спеціальні електронні майданчики (сервіси) спільного вирішення соціально значущих проблем представниками громадянського суспільства і держави (використовується технологія краудсорсинга). Тобто, сучасні форми взаємодії влади та громади окрім безпосереднього залучення громадян у сучасних умовах набирають інших сучасних форм, що передбачають використання сучасних інформаційних технологій для формування більш ефективної публічної політики та врахування різноманітних точок зору у діяльності органів публічної влади.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Цифровізація системи публічного управління має значний вплив на взаємодію влади та громади. Вона відкриває нові можливості для залучення громадян до участі у формуванні публічної політики, а також для підвищення прозорості та підзвітності влади.

Цифровізація сприяє розвитку нових форм участі громадян у формуванні публічної політики. Такі форми, як електронні консультації, «гарячі» телефонні лінії, е-петиції, дозволяють громадянам брати участь у процесі прийняття рішень у будь-який час і з будь-якого місця. Вона сприяє підвищенню прозорості та підзвітності влади. Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє громадянам отримувати доступ до інформації про діяльність органів влади та контролювати їхню роботу. Цифровізація вимагає від влади перегляду підходів до взаємодії з громадою. Влада повинна створювати відкриті та інклюзивні платформи для участі громадян у формуванні публічної політики.

Стаття підготовлена в межах виконання грантового проекту № 2022.01/0144 «Впровадження концепції «Громадська участь 2.0» для відбудови міста Харкова у воєнний та повоєнний періоди», що фінансується Національним фондом досліджень України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондарчук Н. В. Взаємодія органів публічної влади та громадянського суспільства в умовах цифровізації. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 28. С. 36–39. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/6406>
2. Квітка С. Цифрові трансформації як сучасний тренд періодичного циклу розвитку суспільства. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. Спецвипуск*. 2020. С. 131–134. DOI: <http://doi.org/10.36.030/2664-3618-2020-si-131-134>
3. Квітка С., Мазур О. Доступ до мережі Інтернет через мобільні пристрої: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2019, 7 (9-10), 5–18. DOI: <https://doi.org/10.15421/151944>
4. Квітка С., Титаренко О., Мазур О. Оцінка стану цифрового розвитку адміністративно-територіальних одиниць Дніпропетровської області. *Аспекти публічного управління*. 2019, 7 (11), 15–25. DOI: <https://doi.org/10.15421/151952>
5. Куйбіда В. С., Карпенко О. В., Наместнік В. В. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. *Вісник Національної академії державного управління при президентові України*. Серія «Державне управління». 2018, № 1. С. 5–11.
6. Лациба М. В., Шимчук А. О. Як розуміти новий закон «Про громадські об'єднання». Київ: Укр. незалежн. центр політ. дослідж., 2013. URL: [www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013\(1\).pdf](http://www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013(1).pdf)

7. Лопушинський І.В. «Цифровізація» як основа державного управління на шляху трансформації та реформування українського суспільства. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2018, № 2. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2018_2/20.pdf
8. Партнерство Відкритий уряд. URL: <http://ogp.gov.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%83>
9. Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 112–119.
10. Про додаткові заходи щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації публічної політики : Постанова Кабінету Міністрів від 26.11.2009 р. № 1302. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1302-2009-%D0%BF>
11. Про доступ до публічної інформації : Закон України № 2939-VI редакція від 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
12. Про затвердження Порядку залучення громадян до формування та реалізації публічної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 6.01.2010 р. № 10. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/10-2010-%D0%BF>
13. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні: загальні тенденції, регіональні особливості : аналіт. доп. Київ: НІСД, 2014. 78 с. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/grom_susp-bdf01.pdf
14. Сиченко В. В., Пугач А. М., Мареніченко В. В, Хитько М. М. Механізми державного регулювання розвитку інформаційного суспільства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 5–6. С. 76–80.
15. Статистична інформація за основними напрямками діяльності ГУЮ та територіальних органів юстиції з питань легалізації об'єднань громадян, державної реєстрації ЗМІ та інформаційних агентств за I квартал 2014. *Державна реєстраційна служба України*. URL: <http://www.drсу.gov.ua/show/12734>
16. Степанов В. Ю. Сучасні інформаційні технології в державному управлінні. *Економіка та держава*. 2010. № 9. С. 101–103.
17. Цифрові трансформації в Україні: чи відповідають вітчизняні інституційні умови зовнішнім викликам та європейському порядку денному? URL: http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Research_DT_PF_WG2_ua-1.pdf
18. Beth Simone Noveck, Vinton G Cerf. Digital Democracy: Past, Present, Future An Interview with Vinton G. Cerf Vice President and Chief Internet Evangelist, Google. *Digital Government: Research and Practice*. 2020. № 2/18. URL: <https://dl.acm.org/doi/pdf/10.1145/3382738>
19. Glyptis L., Christofi M., Vrontis D., Del Giudice M., Dimitriou S., Michael P. E-Government implementation challenges in small countries: the project manager's perspective. *Technol. Forecast. Soc. Chang.* 152, 2020. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0040162519317391>
20. Kalesnikaite V., Baker K. Private organization's moral behaviour and citizen support for public-private partnerships: evidence from a survey experiment. *Public Management Review*. 2024. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14719037.2024.2303030?scroll=top&needAccess=true>
21. Meijer A. E-governance innovation: Barriers and strategies. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740624X15000192>
22. Petrov K., Tsonkov N. Implementation of Smart Public Sector Governance Systems in the Large Cities in the Southeastern Planning Region of Bulgaria. *International Conference on Information Technologies (InfoTech-2022), Proceedings of the IEEE Conference, 15-16 September 2022, Bulgaria*. URL: https://www.academia.edu/86731202/Implementation_of_Smart_Public_Sector_Governance_Systems_in_the_Large_Cities_in_the_Southeastern_Planning_Region_of_Bulgaria

Стаття надійшла до редакції 11.09.2023 р.

Стаття рекомендована до друку 26.10.2023 р.

Solovykh V. P.,

Dr.Sc. in public administration, full professor, professor of the Department of International Relations,
International Information and Security, Faculty
of International Economic Relations and Tourism Business,
V. N. Karazin Kharkiv National University,
4, Svobody Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: vpsolovykh@karazin.ua <https://orcid.org/0000-0001-9324-831X>

SPECIFICS OF INTERACTION BETWEEN AUTHORITIES AND COMMUNITY IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF A PUBLIC ADMINISTRATION SYSTEM

Annotation. The article was prepared within the framework of the implementation of the grant project No. 2022.01/0144 „Implementation of the concept of „Public participation 2.0” for the reconstruction of the city of Kharkiv in the war and post-war periods”, financed by the National Research Fund of Ukraine. Digitization of society has a significant impact on all spheres of life, including the public administration system. The introduction of digital tools and platforms transforms the ways in which the government and the community interact, making them more open, transparent, interactive and accountable. This article explores the specific features of the interaction between the government and the community in the context of the digitalization of the public administration system. The article develops a typology of models of interaction between the government and the community in the digital environment. It identifies and substantiates the advantages and challenges associated with the digitalization of government-to-community interaction. The article also develops practical recommendations for improving government-to-community interaction in the context of digitalization. The research results can be used to improve the public administration system, increase the level of citizen participation in decision-making, increase transparency and accountability of the government, and develop e-democracy.

Keywords: *digitalization, public administration system, government-to-community interaction, e-democracy, open data, e-petitions, online consultations, mobile applications, participatory budgeting, crowdsourcing.*

REFERENCES

1. Bondarchuk, N.V. (2022). Interaction of public authorities and civil society in the conditions of digitalization. *Public Administration and Administration in Ukraine*, 28, 36–39. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/6406> [in Ukrainian].
2. Kvitka, S. (2020). Digital transformations as a modern trend of the periodic development cycle of society. *Collection of Scientific Works of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Special Issue*, 131–134. DOI: <http://doi.org/10.36.030/2664-3618-2020-si-131-134> [in Ukrainian].
3. Kvitka, S. & Mazur, O. (2019). Access to the Internet via mobile devices: Global experience and development prospects in Ukraine. *Aspects of Public Administration*, 7(9-10), 5–18. DOI: <https://doi.org/10.15421/151944> [in Ukrainian].
4. Kvitka, S., Tytarenko, O. & Mazur, O. (2019). Assessment of the state of digital development of administrative-territorial units of the Dnipropetrovsk region. *Aspects of Public Administration*, 7(11), 15–25. DOI: <https://doi.org/10.15421/151952> [in Ukrainian].
5. Kuibida, V.S., Karpenko, O.V. & Namiesnik, V.V. (2018). Digital governance in Ukraine: Basic definitions of the conceptual-categorical apparatus. *Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Series “Public Administration”*, (1), 5–11. [in Ukrainian].
6. Latsyba, M.V. & Shymchuk, A.O. (2013). Understanding the new law “On Public Associations”. Kyiv: Ukrainian Independent Center for Political Research. URL: [www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013\(1\).pdf](http://www.ucipr.kiev.ua/userfiles/new_law_NGO2013(1).pdf) [in Ukrainian].
7. Lopushynskiy, I.V. (2018). “Digitalization” as the basis of state administration on the way of transformation and reforming of Ukrainian society. *Theory and Practice of Public Administration and Local Self-Government*, 2. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2018_2/20.pdf [in Ukrainian].
8. Open Government Partnership. URL: <http://ogp.gov.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%83> [in Ukrainian].
9. Petrenko, N.O. & Mashkovska, L.V. (2020). Digitalization of state administrative services in Ukraine: Normative-legal aspects. *Law and Society*, 2, 112–119. [in Ukrainian].

10. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2009). On additional measures to ensure public participation in the formation and implementation of public policy: Resolution of the Cabinet of Ministers dated 26.11.2009 No. 1302. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1302-2009-%D0%BF> [in Ukrainian].
11. Law of Ukraine. (2023). On access to public information: Law of Ukraine No. 2939-VI edition of 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> [in Ukrainian].
12. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2010). On approval of the Procedure for involving citizens in the formation and implementation of public policy: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 6.01.2010 No. 10. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/10-2010-%D0%BF> [in Ukrainian].
13. The state of development of civil society in Ukraine: General trends, regional features: analytical report. (2014). Kyiv: NISD. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/grom_susp-bdf01.pdf [in Ukrainian].
14. Sychenko, V.V., Pugach, A.M., Marenichenko, V.V., & Khytko, M.M. (2020). Mechanisms of state regulation of the development of the information society. *Investments: Practice and Experience*, 5-6, 76–80. [in Ukrainian].
15. Statistical information on the main directions of activities of the Main Department of Justice and territorial justice bodies on issues of legalization of public associations, state registration of media and information agencies for the first quarter of 2014. State Registration Service of Ukraine. URL: <http://www.drso.gov.ua/show/12734> [in Ukrainian].
16. Stepanov, V.Y. (2010). Modern information technologies in public administration. *Economy and State*, 9, 101–103. [in Ukrainian].
17. Digital transformations in Ukraine: Do domestic institutional conditions meet external challenges and the European agenda? URL: http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Research_DT_PF_WG2_ua-1.pdf [in Ukrainian].
18. Noveck, B.S. & Cerf, V.G. (2020). Digital Democracy: Past, Present, Future An Interview with Vinton G. Cerf Vice President and Chief Internet Evangelist, Google. *Digital Government: Research and Practice*, 2 (18). DOI: <https://dl.acm.org/doi/pdf/10.1145/3382738>
19. Glyptis, L., Christofi, M., Vrontis, D., Del Giudice, M., Dimitriou, S. & Michael, P. (2020). E-Government implementation challenges in small countries: the project manager's perspective. *Technology Forecasting and Social Change*, 152. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0040162519317391>
20. Kalesnikaitė, V. & Baker, K. (2024). Private organization's moral behaviour and citizen support for public-private partnerships: evidence from a survey experiment. *Public Management Review*. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14719037.2024.2303030?scroll=top&needAccess=true>
21. Meijer, A. (n.d.). E-governance innovation: Barriers and strategies. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740624X15000192>
22. Petrov, K., & Tsonkov, N. (2022). Implementation of Smart Public Sector Governance Systems in the Large Cities in the Southeastern Planning Region of Bulgaria. Proceedings of the International Conference on Information Technologies (InfoTech-2022), IEEE Conference, 15-16 September 2022, Bulgaria. URL: https://www.academia.edu/86731202/Implementation_of_Smart_Public_Sector_Governance_Systems_in_the_Large_Cities_in_the_Southeastern_Planning_Region_of_Bulgaria

The article was received by the editors 11.09.2023.

The article is recommended for printing 26.10.2023.